

ПРОЄКТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства охорони
здоров'я України

№ _____

**ПРИМІРНА ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ В ІНТЕРНАТУРІ
за СПЕЦІАЛЬНІСТЮ ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА-СІМЕЙНА МЕДИЦИНА**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ – 22 «Охорона здоров'я»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ НА
ДОДИПЛОМНОМУ РІВНІ ОСВІТИ – Медицина, Лікувальна справа

Розроблено групою експертів МОЗ з деяких питань проходження інтернатури за спеціальністю «Загальна практика-сімейна медицина», склад якої затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 1.11. 2021 № 2390 (додається)

Рецензовано групою експертів МОЗ України за напрямками «*вказує МОЗ*», склад якої затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28.10.2020 № 2455

Примірну програму розглянуто після надходження всіх зауважень та пропозицій.

Видання офіційне

Київ – 2021

ВСТУП

Навчальна програма призначена для підготовки лікарів-спеціалістів за спеціальністю «Загальна практика-сімейна медицина»; примірна програма створена з урахуванням вимог до післядипломної підготовки лікарів загальної практики-сімейних лікарів Всесвітньої Асоціації сімейних лікарів (WONCA - World Organization of National Colleges, Academies and Academic Associations of General Practitioners/Family Physicians) та Всесвітньої Федерації Медичної Освіти (WFME) 2013р.

Мета циклу інтернатури: формування професійних компетенцій лікаря загальної практики-сімейного лікаря, що базуються на відповідному рівні практичної та теоретичної підготовки лікарів-інтернів для забезпечення їх професійної готовності до самостійної лікарської діяльності відповідно до звання «лікар-спеціаліст» за спеціальністю «Загальна практика-сімейна медицина».

Підготовка лікарів в інтернатурі проводиться за індивідуальними навчальними планами, розробленими на підставі навчального плану і програми інтернатури згідно навчального плану та програми, затверджених закладом вищої/післядипломної освіти.

Програма підготовки в інтернатурі – це єдиний комплекс освітніх та практичних компонентів, спланованих і організованих таким чином, щоб забезпечити набуття інтерном компетентностей, необхідних для отримання звання «лікар-спеціаліст» із спеціальності «Загальна практика-сімейна медицина» та готовності до самостійного провадження професійної діяльності.

Програма підготовки в інтернатурі складається з двох частин: освітньої та практичної. Освітня частина інтернатури проводиться в закладі вищої освіти, що здійснює підготовку лікарів-інтернів. Тривалість освітньої частини інтернатури складає три місяці за кожен рік навчання. Практична частина інтернатури проводиться на базі стажування лікарів-інтернів.

Базою стажування для лікарів-інтернів за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина» повинні бути амбулаторії сімейної медицини/центри первинної медико-санітарної допомоги (ЦПМСД). Базою навчання під час виконання освітньої частини програми – багатопрофільний стаціонар/університетська клініка (за відсутності такої можливості – Центр первинної медичної допомоги і амбулаторія сімейної медицини).

Тривалість навчання: 22 місяці (3432 годин, 114,4 кредитів).

Викладання основних розділів проводиться згідно чинних протоколів і стандартів лікування, визначених наказами МОЗ України щодо надання медичної допомоги відповідним категоріям пацієнтів.

За весь період навчання в інтернатурі лікар-інтерн повинен оволодіти певним переліком практичних навичок і маніпуляцій для формування професійних компетенцій. Передбачено чотири рівні опанування навичками/компетенціями: А, В, С, D.

І. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

Спеціальність «Загальна практика-сімейна медицина» галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	
Складник системи освіти	Освіта дорослих, післядипломна освіта у сфері охорони здоров'я, спеціалізація (первинна)
Складник системи освіти	Освіта дорослих, післядипломна освіта у сфері охорони здоров'я, спеціалізація (первинна)
Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами відповідної спеціальності, та їх результатів навчання	Диплом магістра (спеціаліста – для випускників до 2021 року) «Лікувальна справа» або «Педіатрія»
Форма проходження інтернатури	Очна
Мова (и)	Українська
Академічні права інтерна	Безперервний професійний розвиток. Можлива подальша підготовка на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Робочі місця у закладах охорони здоров'я, самостійне працевлаштування.
Моніторинг та оцінювання	Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703 № 1254
Рівень оволодіння	Для кожної компетенції, практичної навички визначається в діапазоні від «А» до «D»: A: Має знання, описує. B: Виконує, керує, демонструє під наглядом. C: Виконує, керує, демонструє самостійно. D: Вчить або контролює інших у виконанні, управлінні, демонстрації.
Обсяг програми	22 місяці (3432 годин, 114,4 кредитів ЕКТС)

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Навчання в інтернатурі починається на базі стажування 1 серпня (практична частина підготовки), на кафедрі вищого навчального закладу/ закладу післядипломної освіти (освітня частина підготовки) – з 1 вересня.

Протягом першого року навчання – 3 місяці (468 годин; 15,6 кредитів ECTS) — навчання на відповідних кафедрах закладів вищої/післядипломної освіти і 8 місяців (1248 годин; 41,6 кредитів ECTS) — робота в амбулаторії сімейної медицини /ЦПМД; 1 місяць — відпустка.

Протягом другого року – 3 місяці (468 годин; 15,6 кредитів ECTS) — навчання на відповідних кафедрах закладів вищої освіти і 8 місяців (1248 годин; 41,6 кредитів ECTS) — робота в в амбулаторії сімейної медицини/ЦПМСД, 1 місяць — відпустка.

Роки	Початок навчання/проходження інтернатури			Закінчення навчання/проходження інтернатури		
	I рік			II рік		
	Освітня частина	Практична частина	Державна Атестація	Освітня частина	Практична частина	Державна Атестація
2	3 місяці 15,6 кредитів ECTS	8 місяців 41,6 кредитів ECTS	-	2 місяці 10,4 кредитів ECTS	8 місяців 41,6 кредитів ECTS	1 місяць 5,2 кредити ECTS

Графіком навчального процесу в інтернатурі передбачено:

- серпень (1 місяць) - навчання на базі стажування;
- вересень - листопад (3 місяці) - навчання на кафедрі;
- грудень - листопад (11 місяців) - навчання на базі стажування;
- грудень-січень (2 місяці) – навчання на кафедрі;
- лютий -травень (4 місяці) – навчання на базі стажування;
- червень (1 місяць) - навчання на кафедрі;

II ГРАФІК ОСВІТНЬОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ ПРОХОДЖЕННЯ ІНТЕРНАТУРИ

Тривалість підготовки в інтернатурі: 22 місяці (3432 годин) (114,4 кредитів ECTS).

Освітня частина: (заклади вищої або післядипломної освіти) 6 місяців (936 годин, 31,2 кредитів ECTS), три місяці щорічно (15,6 кредитів ECTS на рік).

Практична частина: (базис стажування) 16 місяців (2496 годин, 83,2 кредитів ECTS)

Роки навчання	Місяці											
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
1-й рік	Б	К	К	К	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	В
2-й рік	Б	Б	Б	Б	К	К	Б	Б	Б	Б	К	В

Примітка:

Б – практична частина підготовки на базі стажування;

К – освітня частина підготовки - навчання на кафедрі;

В – відпустка.

III. ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПО ЗАКІНЧЕННЮ ІНТЕРНАТУРИ

<p>Інтегральна компетентність</p>	<p>ІК 01. Здатність реалізувати пацієнт-орієнтований холистичний підхід в роботі із кожним пацієнтом/ родиною, побудований на довготривалих довірчих відносинах лікар-пацієнт незалежно від соціального статусу, віку, статі, виниклої медичної проблеми та інших особливостей пацієнта.</p> <p>ІК 02. Здатність забезпечити доступність, справедливість та рівність первинної медичної допомоги відповідно до законодавства України.</p> <p>ІК 03. Орієнтація в професійній діяльності на інтереси громади, епідеміологічні дані щодо захворюваності і поширеності різних патологій.</p> <p>ІК 04. Вміння проводити визначення «червоних прапорців» та маршруту пацієнта в умовах невизначеності, ранніх недиференційованих станів та дефіциту даних додаткових обстежень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.</p> <p>ІК 05. Вміння балансувати індивідуальні потреби пацієнта та наявні ресурси системи охорони здоров'я, виділяти пріоритетні заходи та організувати мультидисциплінарні команди для надання медичної допомоги.</p> <p>ІК04. Здатність до постійного професійного самовдосконалення, розвитку та навчання.</p> <p>ІК05. Здатність визначити власний рівень компетентності і вчасно направляти пацієнтів на консультації вузьких спеціалістів.</p>
<p>Загальні компетентності</p>	<p>ЗК 01. Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці.</p> <p>ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності.</p> <p>ЗК 03. Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня.</p> <p>ЗК 04. Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами.</p> <p>ЗК 05. Уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп'ютерною технікою.</p> <p>ЗК 06. Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці.</p> <p>ЗК 07. Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності (належна професійна поведінка).</p> <p>ЗК 08. Спроможність реалізувати систему знань і практичних</p>

	<p>умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров'я суспільства, сприяти підвищенню якості життєво важливих складових (вода, повітря, харчові продукти і т. д.).</p> <p>ЗК 09. Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності.</p> <p>ЗК 10. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.</p> <p>ЗК 11. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.</p> <p>ЗК 12. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.</p> <p>ЗК 13. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги за міжнародними протоколами.</p> <p>ЗК 14. Знати покази, протипокази, побічні дії препаратів які використовуються в лікарській практиці та побічну дію з боку препаратів, які приймаються пацієнтом системно.</p>
<p>Професійні компетентності</p>	<p>ПК 01. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування найбільш частих захворювань внутрішніх органів (серцево-судинної, дихальної, ендокринної, гепато-біліарної систем; нирок; шлунково-кишкового тракту; органів кровотворення) та їх ускладнень, у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.</p> <p>ПК 02. Вміння проводити виявлення і оцінку факторів ризику, медикаментозну і немедикаментозну профілактику хронічних неінфекційних захворювань.</p> <p>ПК 03. Вміння проводити консультування і навчання пацієнтів із питань здорового способу життя, харчування, фізичної активності, корекції факторів ризику, управління стресом; будувати довготривалі довічі відносини з пацієнтом і родиною.</p> <p>ПК 04. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування алергічних хвороб та їх ускладнень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.</p> <p>ПК 05. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування захворювань кістково-м'язової системи та їх ускладнень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.</p> <p>ПК 06. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування захворювань, що передаються статевим шляхом у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.</p> <p>ПК 07. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування найбільш частих захворювань вуха, горла і носа та їх ускладнень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.</p> <p>ПК 08. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування найбільш частих захворювань органу зору та їх ускладнень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.</p>

	<p>ПК 09. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування найбільш частих шкірних хвороб та їх ускладнень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.</p> <p>ПК 10. Вміння проводити оцінку психо-фізичного розвитку дітей різного віку, розраховувати раціон харчування здорової та хворої дитини, проводити профілактику рахіту та інших захворювань в дитячому віці, планувати і виконувати профілактичні щеплення.</p> <p>ПК 11. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування найбільш частих інфекційних захворювань та їх ускладнень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.</p> <p>ПК 12. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування психологічних і когнітивних порушень, виявляти та моніторувати психічні захворювання у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних.</p> <p>ПК 13. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування найбільш частих захворювань нервової системи та їх ускладнень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.</p> <p>ПК 14. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування найбільш частих захворювань жіночої та чоловічої статевої сфери та їх ускладнень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.</p> <p>ПК 15. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування найбільш частих урологічних захворювань та їх ускладнень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.</p> <p>ПК 16. Вміння надавати невідкладну допомогу та організовувати маршрут пацієнта із невідкладними станами, тавмами, отруєннями, пораненнями пацієнтам всіх вікових груп, вагітним та імунодефіцитним пацієнтам.</p> <p>ПК 17. Вміння проводити профілактику та діагностику травматичних ушкоджень, опіків та обморожень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.</p> <p>ПК 18. Вміння проводити санітарно-просвітницьку та навчальну роботу з населенням, організовувати та проводити школи пацієнтів із хронічними захворюваннями.</p> <p>ПК 19. Вміння проводити холістичне та пацієнт-орієнтоване, мотиваційне консультування з пацієнтами всіх вікових груп, пацієнтам із ментальними та психологічними проблемами, в тому числі – консультування з питань палнування сім'ї і контрацепції, залежностей, профілактики захворювань та корекції способу життя і факторів ризику.</p> <p>ПК 20. Вміння вести фізіологічну вагітність, моніторувати стан вагітної жінки та плода при фізіологічній вагітності.</p> <p>ПК 21. Вміння організовувати і надавати паліативну допомогу різним категоріям пацієнтів на дому і амбулаторно.</p> <p>ПК 22. Вміння проводити профілактику та скринінг онкологічних захворювань, передракових станів; складати</p>
--	--

	<p>індивідувальний план скринінгу онкопатології та корекцію факторів ризику.</p> <p>ПК 23. Вміння проводити реабілітацію пацієнтів із найбільш частими захворюваннями, після хірургічного втручання, з постковідним синдромом на рівні ПМД.</p> <p>ПК 24. Вміння планувати, організовувати і проводити протиепідемічні та карантинні заходи, в тому числі в умовах пандемії COVID-19.</p> <p>ПК 25. Вміння організовувати та надавати медичну допомогу населенню в умовах природних та техногенних катастроф та надзвичайному стані.</p> <p>ПК 26. Вміння проводити оцінку стану здоров'я та функціональної спроможності пацієнтів різних вікових груп та експертизу працезданості.</p> <p>ПК 27. Вміння проводити передопераційну підготовку та первинну стабілізацію стану на догоспітальному етапі пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.</p> <p>ПК 28. Вміння проводити діагностику та надавати невідкладну допомогу при хірургічних захворюваннях у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.</p>
--	---

IV. ЗМІСТ ОBOB'ЯЗKOBИX КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬO-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

Курс 1	ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: ОСНОВИ ПМД <i>Тривалість: 12 годин/ 0,4 кредитів ECTS</i>		
Мета	<i>Розуміти систему медичної допомоги України, принципи організації, діяльності і оцінки діяльності лікаря та команди ПМД, моделі ПМД та індикатори якості; нормативні документи діяльності сімейного лікаря</i>		
Знання		Уміння	
1.1 Знати основні нормативні документи, що регламентують діяльність закладів та лікарів ПМД в Україні; організаційні моделі амбулаторій сімейної медицини	1.1 Вміти скласти звіт за результатами власної роботи/ діяльності амбулаторії та провести його аналіз згідно індикаторів якості	1.2 Вміти оформити обліково-звітну документацію/ вести електронні форми ПМД	1.3 Вміти розрахувати показники стану здоров'я населення дільниці та провести його аналіз
1.2 Знати визначення і функції ПМД, філософію сімейної медицини, кваліфікаційну характеристику та компетенції сімейного лікаря в Україні	1.4 Вміти скласти план власного безперервного професійного розвитку/ підвищення кваліфікації та професійне портфоліо	1.5 Вміти організувати роботу команди ПМД та бути її лідером	
1.3 Знати перелік основних медичних форм обліково-звітної документації, яку веде сімейний лікар			
1.4 Знати систему БПР в Україні та вимоги до підвищення кваліфікації лікарів			
1.5 Знати індикатори якості роботи лікаря ПМД			
1.6 Знати склад та принципи організації командної роботи в амбулаторії сімейної медицини			
Практичні навички/компетентності <i>(зазначаємо залежно від спеціальності)</i>			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Оформлення обліково-звітної документації	С	
2	Складання річного звіту діяльності та його аналіз	С	
3	<i>Ведення електронних форм і документів</i>	С	
4	Розрахунок основних показників стану здоров'я населення (смертність, захворюваність) та індикаторів	С	

	якості медичної допомоги		
5	Складання плану власного професійного розвитку і професійного портфоліо	C	
Курс 2	ЗДОРОВ'Я ДОРΟΣЛИХ Тривалість: 300 годин / 10 кредитів ECTS		
Мета	<i>Розуміти основні принципи формування здоров'я дорослих, проводити діагностику та лікування найбільш поширених станів, гострих та хронічних хвороб у дорослих</i>		
	Знання	Уміння	
	<p>2.1. Знати міжнародну класифікацію проблем, пов'язаних із здоров'ям, в закладах первинної медичної допомоги (ICPC 2 (3)); МКХ 10 (11).</p> <p>2.2. Бути обізнаними у принципах доказової медицини (рівні доказовості, сила рекомендацій та ін.), побудови клінічних настанов та локальних протоколів надання медичної допомоги.</p> <p>2.3. Знати принципи побудови наукових досліджень у сімейній медицині (вибору об'єкту, побудови плану наукового дослідження, обрання матеріалів та методів, аналізу результатів).</p> <p>2.4. Сімейний лікар як клінічний викладач. Знати основи андрагогіки, методи навчання і контролю знань та навиків у клініці.</p> <p>2.5. Знати принципи підтримання здоров'я: стратегію боротьби з хронічними неінфекційними захворюваннями (НІЗ), систему оцінки кардіоваскулярного ризику, принципи консультування із підтримки здорового способу життя.</p> <p>2.6. Знати принципи роботи з пацієнтом, який має онкологічні проблеми: бути обізнаним у програмах доказового скринінгу онкологічних захворювань (рак шийки матки, рак молочної залози, рак шкіри, колоректальний рак), принципи лікування онкологічних захворювань.</p> <p>2.7. Знати порядок ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними</p>	<p>2.1. Вміти застосовувати та сполучати між собою міжнародну класифікацію проблем, пов'язаних із здоров'ям, в закладах первинної медичної допомоги (ICPC 2 (3)) та МКХ 10 (11).</p> <p>2.2. Вміти впроваджувати доказові рекомендації в практичну діяльність сімейного лікаря; вміти розробляти локальні протоколи надання медичної допомоги.</p> <p>2.3. Вміти підготувати публікацію до друку; вміти підготувати виступ за матеріалами наукового дослідження.</p> <p>2.4. Вміти проводити навчання основним клінічним навикам, навчання пацієнтів та їх родин, навчання в школі хронічного пацієнта, мотиваційне консультування.</p> <p>2.5. Вміти консультувати пацієнтів з метою виявлення і корекції поведінкових факторів ризику НІЗ, оцінювати нікотинову залежність та рівень вживання алкоголю, загальний серцево-судинний ризик за SCORE. Вміти скласти план профілактичних заходів щодо хронічних неінфекційних захворювань.</p> <p>2.6. Вміти застосовувати методи обстеження пацієнтів із підозрою на онкологічне захворювання. Вміти консультувати пацієнтів із онкологічним захворюванням, повідомляти погані новини.</p> <p>2.7. Вміти виявляти, призначати обстеження та амбулаторне лікування, проводити диференційну діагностику, формулювати діагноз при найбільш поширених станах, гострих та хронічних хворобах органів дихання: гострому бронхіті, ГРВІ та грипі, хронічному бронхіті, бронхіальній астмі, бронхообструктивному синдромі, ХОЗЛ, негоспітальній пневмонії,</p>	

<p>станами, гострими та хронічними хворобами органів дихання: гострим бронхітом, ГРВІ та грипом, хронічним бронхітом, бронхіальною астмою, ХОЗЛ, негоспітальною пневмонією, плевритом, легеневою недостатністю.</p>	<p>плевриті.</p>
<p>2.8. Знати порядок ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними хворобами серцево-судинної системи: гострому та хронічному коронарному синдромі, артеріальній гіпертензії, метаболічному синдромі, некоронарогенних захворюваннях серцевого м'яза, серцевій недостатності, порушеннях ритму і провідності серця, гострій ревматичній лихоманці, ХРХС, інфекційному ендокардиті, легенево-серцевій недостатності.</p>	<p>2.8. Вміти виявляти, призначати обстеження та амбулаторне лікування, проводити диференційну діагностику, формулювати діагноз пацієнтам із найбільш поширеними гострими та хронічними хворобами серцево-судинної системи: гострому та хронічному коронарному синдромі, артеріальній гіпертензії, метаболічному синдромі, некоронарогенних захворюваннях серцевого м'яза, серцевій недостатності, порушеннях ритму і провідності серця, гострій ревматичній лихоманці, ХРХС, інфекційному ендокардиті, легенево-серцевій недостатності.</p>
<p>2.9. Знати порядок амбулаторного ведення пацієнтів із COVID-19, принципи медичного сортування і покази до госпіталізації.</p>	<p>2.9. Вміти призначати лікування COVID-19 на амбулаторному етапі. Здійснювати моніторинг, спостереження та реабілітацію пацієнтів після стаціонару, ведення пацієнтів із постковідним синдромом. Вміти організувати вакцинацію різних груп населення від SARS-Cov-2.</p>
<p>2.10. Знати порядок організації і надання медико-соціальної допомоги паліативним пацієнтам в амбулаторних умовах і на дому.</p>	<p>2.10. Вміти контролювати основні клінічні симптоми у паліативних пацієнтів в амбулаторних умовах і вдома. Застосовувати медико-психологічні, біоетичні та релігійні засади паліативної допомоги.</p>
<p>2.11. Знати порядок ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами кістково-м'язової системи: суглобовим синдромом, м'язевими симптомами, ентезитом, синовітом, теносиновітом, болем у спині, болем у шиї, остеопорозом, остеорартрозом, остеохондрозом, хронічними запальними захворюваннями суглобів, подагрі, реактивних артритів, системних хворобах сполучної тканини, інфекціях кісток і суглобів, системних васкулітах.</p>	<p>2.11. Вміти виявляти, призначати обстеження та лікування, проводити диференційну діагностику, формулювати діагноз пацієнтам із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами кістково-м'язової системи: суглобовим синдромом, м'язевими симптомами, ентезитом, синовітом, теносиновітом, болем у спині, болем у шиї, остеопорозом, остеорартрозом, остеохондрозом, хронічними запальними захворюваннями суглобів, подагрі, реактивних артритів, системних хворобах сполучної тканини, інфекціях кісток і суглобів, системних васкулітах.</p>
<p>2.12. Знати порядок ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами органів травлення: функціональними захворюваннями ШКТ, захворюваннями стравоходу, шлунку, 12-палої кишки, пацієнтів після хірургічних втручань на</p>	<p>2.12. Вміти виявляти, призначати обстеження та лікування, проводити диференційну діагностику, формулювати діагноз пацієнтам із найбільш поширеними</p>

<p>органах травлення, целиакією, хронічні запальних захворювання кишечника, хворобами гепато-біліарної системи, функціональними захворюваннями біліарної системи, хронічними панкреатитами, жочною колькою, дивертикульозом і дивертикулітом.</p>	<p>гострими та хронічними станами і хворобами органів травлення: функціональними захворюваннями ШКТ, захворюваннями стравоходу, шлунку, 12-палої кишки, пацієнтів після хірургічних втручань на органах травлення, целиакією, хронічні запальних захворювання кишечника, хворобами гепато-біліарної системи, функціональними захворюваннями біліарної системи, хронічними панкреатитами, жочною колькою, дивертикульозом і дивертикулітом.</p>
<p>2.13. Знати порядок ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами нирок і сечовивідних шляхів: інфекціях сечовивідних шляхів (циститі, уретриті, пієлонефриті), тубулоінтерстиціальному нефриті, гломерулонефриті/нефрозі, сечокам'яній хворобі, нефропатіях (діабетичній, гіпертензивній, уратній, мієломній, при амілоїдозі та ін.), хронічній хворобі нирок, гострому ураженні нирок.</p>	<p>2.13. Вміти виявляти, призначати обстеження та лікування, проводити диференційну діагностику, формулювати діагноз пацієнтам із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами нирок і сечовивідних шляхів: інфекціях сечовивідних шляхів (циститі, уретриті, пієлонефриті), тубулоінтерстиціальному нефриті, гломерулонефриті/нефрозі, сечокам'яній хворобі, нефропатіях (діабетичній, гіпертензивній, уратній, мієломній, при амілоїдозі та ін.), хронічній хворобі нирок, гострому ураженні нирок.</p>
<p>2.14. Знати порядок ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами ендокринної системи: проблемами, пов'язаними із харчуванням, що призводять до метаболічних розладів (порушення апетиту, зміни ваги, затримка росту, порушення електролітно-водного обміну, дефіцит вітамінів/поживних речовин), ожирінням та надмірною вагою тіла, розладами ліпідного обміну та білкового/пуринового обміну речовин (гіперурикемією), переддіабетом, цукровим діабетом, захворюваннями щитовидної залози (йододефіцитними станами, гіпотиреозом, гіпертиреозом, вузловим та дифузним зобом), хворобами гіпофіза і гіпоталамуса, захворюваннями наднирників.</p>	<p>2.14. Вміти виявляти, призначати обстеження та лікування, проводити диференційну діагностику, формулювати діагноз пацієнтам із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами ендокринної системи: проблемами, пов'язаними із харчуванням, що призводять до метаболічних розладів (порушення апетиту, зміни ваги, затримка росту, порушення електролітно-водного обміну, дефіцит вітамінів/поживних речовин), ожирінням та надмірною вагою тіла, розладами ліпідного обміну та білкового/пуринового обміну речовин (гіперурикемією), переддіабетом, цукровим діабетом, захворюваннями щитовидної залози (йододефіцитними станами, гіпотиреозом, гіпертиреозом, вузловим та дифузним зобом), хворобами гіпофіза і гіпоталамуса, захворюваннями наднирників.</p>
<p>2.15. Знати порядок ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними імунними розладами та хворобами органів кровотворення: лімфаденопатіями, анеміями, онкогематологічними захворюваннями (лімфома, лейкоз, мієломна хвороба, лімфогранулематоз),</p>	<p>2.15. Вміти виявляти, призначати обстеження та лікування, проводити диференційну діагностику, формулювати діагноз</p>

<p>гіперспленізмом, порушеннями згортання крові, пурпурою, імунодефіцитами, алергічними захворюваннями і станами, кропив'яркою, анафілаксією.</p> <p>2.16. Знати порядок ведення пацієнтів похилого та старечого віку. Бути обізнаним в основах соціальної геронтології.</p> <p>2.17. Знати клінічну фармакологію груп лікарських засобів, що застосовуються в амбулаторному лікуванні захворювань внутрішніх органів у дорослих, механізм дії, взаємодію із іншими препаратами, найчастіші побічні реакції при застосуванні; покази і протипокази</p> <p>2.18. Знати порядок надання невідкладної, першої лікарської допомоги при невідкладних станах.</p>	<p>пацієнтам із найбільш поширеними гострими та хронічними імунними розладами та хворобами органів кровотворення: лімфаденопатіями, анеміями, онкогематологічними захворюваннями (лімфома, лейкоз, мієломна хвороба, лімфогранулематоз), гіперспленізмом, порушеннями згортання крові, пурпурою, імунодефіцитами, алергічними захворюваннями і станами, кропив'яркою, анафілаксією.</p> <p>2.16. Вміти надати первинну медичну допомогу пацієнтам із найчастішими геріатричними синдромами (синдромі старечої немочі, саркопенії, пролежнях, нетриманні сечі, порушеннях сну, психічних, психологічних, когнітивних проблемах).</p> <p>2.17. Вміти надати першу лікарську допомогу при невідкладних станах на догоспітальному етапі, забезпечити маршрут пацієнта.</p>
--	--

Практичні навички/компетентності

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Скласти план та провести навчання і консультування пацієнтів із найбільш поширеними хронічними неінфекційними захворюваннями та факторами ризику їх розвитку (навчання керованому самоведенню бронхіальної астми, школа діабету, навчання пацієнтів із ХСН, факторами ризику серцево-судинних захворювань); консультування осіб з інтелектуальними порушеннями	С	
2	Кодування в класифікації ІСРС та ведення електронних форм	С	
3	Провести мотиваційне консультування для підтримки здорового способу життя, відмови від куріння, здорового харчування, фізичної активності	С	
4	Інтерпретація результатів лабораторних та інструментальних методів досліджень у дорослих: <ul style="list-style-type: none"> - загального аналізу крові; - біохімічних показників крові; - системи зсідання крові; - тестів для виявлення цукрового діабету; 	С	

	<ul style="list-style-type: none"> - тестів на виявлення SARS-Cov-2; - загального аналізу сечі, аналізів сечі за Нечипоренком, Зимницьким; - мокротиння; - калу, копрограми; - шлункової секреції; - дуоденального вмісту; - біологічних рідин перикарду, плеври, черевної порожнини; - цитологічного; - виділень жіночих та чоловічих статевих органів; - гормонів; - серологічного; - імунологічного; - алергологічних проб; - рентгенологічного; - ендоскопії; - ультразвукового; - функції зовнішнього дихання; - газів крові і кислотно-лужної рівноваги 		
5	Вимірювання артеріального тиску на верхніх і нижніх кінцівках	C	
6	Запис і розшифровка ЕКГ у дорослих	C	
7	Методика проведення і оцінка результатів тесту із 6-ти хвилинною ходьбою	C	
8	Небулайзерна терапія	D	
9	Пульсоксиметрія	D	
10	Пікфлоуметрія	D	
10	Невідкладна допомога при:		
	<ul style="list-style-type: none"> • гострому коронарному синдромі 	C	
	<ul style="list-style-type: none"> • бронхообструктивному синдромі 	C	
	<ul style="list-style-type: none"> • гострих порушеннях серцевого ритму 	C	
	<ul style="list-style-type: none"> • гіпертонічних кризах 	C	
	<ul style="list-style-type: none"> • алергічних реакціях 	C	
	<ul style="list-style-type: none"> • гіпертермії 	C	
	<ul style="list-style-type: none"> • гіпо-/ гіперглікемії 	C	
	<ul style="list-style-type: none"> • тиреотоксичному кризі 	C	

	• спонтанному пневмотораксі	С	
	• набряку легень	С	
	• тромбоемболії легеневої артерії і магістральних артерій кінцівок	В	
	• гострій нирковій недостатності	В	
	• гострій печінковій недостатності	В	
	• гострій наднирковій недостатності	С	
	• нирковій, жовчній коліці	С	

Курс 3	ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ <i>Тривалість: 156 годин / 5,2 кредитів ECTS</i>		
Мета	<i>Розуміти основні принципи формування здоров'я дитини та надання медичної допомоги дітям на первинній ланки: ведення здорової дитини, організація та підтримка грудного вигодовування, інтегроване ведення хвороб дитячого віку, ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними хворобами згідно сучасних рекомендацій.</i>		
	Знання	Уміння	
3.1 Знати основні принципи організації охорони здоров'я дітей в Україні, накази та інструкції з охорони здоров'я дітей.	3.1 Знати основні статистичні показники стану здоров'я дітей.	3.1	Вміти організувати надання медичної допомоги, провести консультування родичів із дітьми з особливими потребами
3.2 Знати основні профілактичні стратегії забезпечення здорового розвитку дітей та підлітків: оцінка фізичного розвитку, медико-психологічні аспекти	3.2 Знати принципи інтегрованого ведення хвороб дитячого віку	3.2	Вміти організувати стаціонар на дому
3.3 Знати основні симптоми хронічних розладів харчування	3.3 Знати основні симптоми хронічних розладів харчування	3.3	Вміти провести фізикальне обстеження дитини та оцінити отримані дані відповідно до вікової норми
3.4 Знати схему імунізації дітей та підлітків, типи і особливості вакицин, протипокази до вакцинації	3.4 Знати ознаки риб'ячого скелета	3.4	Вміти організувати грудне вигодовування з перших годин життя, оцінити правильність прикладання дитини до грудей та ефективність грудного вигодовування
3.5 Знати особливості фізіології та розвитку новонароджених, передчасно народжених дітей.	3.5 Знати ознаки риб'ячого скелета	3.5	Вміти проконсультувати матір та надати доцільну інформацію щодо раціонального вигодовування дитини
3.6 Знати ознаки риб'ячого скелета	3.6 Знати ознаки риб'ячого скелета	3.6	Вміти оцінити та класифікувати ознаки небезпеки у стані дитини, визначити лікування згідно з принципами ІВХДВ
3.7 Знати ознаки риб'ячого скелета	3.7 Знати ознаки риб'ячого скелета	3.7	Вміти проконсультувати батьків та надати доцільну інформацію щодо вакцинації дитини, скласти індивідуальний календар щеплень дитини
3.8 Знати ознаки риб'ячого скелета	3.8 Знати ознаки риб'ячого скелета	3.8	Вміти призначити і організувати лікувальне харчування дітей різних вікових груп.
3.9 Знати ознаки риб'ячого скелета	3.9 Знати ознаки риб'ячого скелета	3.9	Вміти проконсультувати батьків щодо догляду за новонародженою дитиною
3.10 Знати ознаки риб'ячого скелета	3.10 Знати ознаки риб'ячого скелета	3.10	Вміти оцінити фактори ризику генетичних

захворюваннями	захворювань та результати скринінгу основних генетичних захворювань у новонароджених
3.11 Знати основні принципи ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними гострими та хронічними хворобами органів дихання	3.11 Вміти провести фізикальне обстеження хворої дитини та оцінити отримані дані
3.12 Знати основні принципи ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними алергічними хворобами	3.12 Вміти призначати план клініко-лабораторного та інструментального обстеження хворої дитини
3.13 Знати основні принципи ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними гострими та хронічними хворобами органів кровообігу та опорно-рухової системи	3.13 Вміти оцінити дані клінічних аналізів сечі, крові та інструментальних методів обстеження дитини
3.14 Знати основні принципи ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними гострими та хронічними хворобами крові, кровотворних органів	3.14 Вміти проводити діагностику та диференціальну діагностику найбільш поширеними хвороб дитячого віку
3.15 Знати основні принципи ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними гострими та хронічними хворобами органів травлення	3.15 Вміти складати план лікування, реабілітації та профілактики найбільш поширених хвороб дитячого віку
3.16 Знати основні принципи ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними хворобами нирок і сечовивідних шляхів	3.16 Вміти надати невідкладну лікарську допомогу при анафілактичному шоці, інфекційно-токсичному шоці, гострій серцево-судинній недостатності, судомах, гіпертермічному синдромі
3.17 Знати основні принципи ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними ендокринними /метаболічними розладами	
3.18 Знати основні принципи надання першої лікарської допомоги при невідкладних станах у дітей на догоспітальному етапі	

Практичні навички/компетентності

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Інтерпретація результатів лабораторних та інструментальних методів досліджень у дітей: - загального аналізу крові; - біохімічних показників крові; - системи зсідання крові; - тестів для виявлення цукрового діабету;	С	

	<ul style="list-style-type: none"> - тестів на виявлення SARS-Cov-2; - загального аналізу сечі, аналізів сечі за Нечипоренком, Зимницьким; - мокротиння; - калу, копрограми; - шлункової секреції; - дуоденального вмісту; - біологічних рідин перикарду, плеври, черевної порожнини; - цитологічного; - виділень жіночих та чоловічих статевих органів; - гормонів; - серологічного; - імунологічного; - алергологічних проб; - рентгенологічного; - ендоскопії; - ультразвукового; - функції зовнішнього дихання; - газів крові і кислотно-лужної рівноваги 		
2	Вимірювання артеріального тиску на верхніх і нижніх кінцівках використовуючи набір манжет для дітей	D	
3	Запис і розшифровка ЕКГ у дітей	C	
4	Методи відновлення прохідності верхніх дихальних шляхів	D	
5	Інтубація трахеї	B	
6	Застосування ларингеальної маски.	C	
7	Дефібриляція	A	
8	Серцево-легенева реанімація новонароджених, дітей	C	
9	Небулайзерна терапія	D	
10	Конікотомія	A	
11	Трахеотомія	A	
12	Пульсоксиметрія	D	
13	Призначити раціональне харчування з урахуванням виду вигодовування (природне, штучне, змішане) для дітей 1-го року життя	D	
14	Догляд за пупковим залишком, станом шкіри новонародженого	D	
15	Техніка раннього прикладання до грудей новонародженого	D	
16	Оцінка ефективності смоктання новонародженого	D	

17	Проведення контакту «шкіра до шкіри»	D	
18	Оцінка фізичного і психо-емоційного розвитку немовляти	C	
19	Оцінка фізичного і психічного розвитку дитини від 1 року до 3-х років	C	
20	Визначення симптомів Ортолані, Барлоу на предмет виявлення дисплазії кульшових суглобів	C	
21	Календар щеплень в Україні	D	
22	Проведення та оцінка реакції Манту	C	
Курс 4	ЗДОРОВ'Я ЖІНКИ <i>Тривалість: 60 годин/ 2 кредити ECTS</i>		
Навчальна мета	<i>Розуміти фізіологічні особливості жіночого організму в різні періоди життя; оволодіти амбулаторним веденням пацієнток із репродуктивними і гінекологічними проблемами; жінок із фізіологічною вагітністю та в післяпологовому періоді, в менопаузі</i>		
	Знання	Уміння	
4.1	Знати фізіологію жіночого організму в різні періоди життя, нормальний розвиток (і варіанти), вади розвитку репродуктивної системи жінки. Зміни жіночого організму в пубертатному періоді, при вагітності, в менопаузі.	4.1 Вміти консультувати пацієнтку/ родину із питань репродуктивного здоров'я і безпліддя, контрацепції, здорового способу життя, підготовки до вагітності, під час вагітності та підготовки до пологів і грудного годування.	
4.2	Знати класифікацію, діагностику та методи лікування порушень менструального циклу, передменструального синдрому.	4.2 Вміти призначати різні методи контрацепції в залежності від віку, стану здоров'я жінки	
4.3	Знати причини, диференційну діагностику, можливості амбулаторного обстеження та лікування при генітальному болю, менструальному болю, болю при статевому акті, тазовому болю, болях в молочних залозах.	4.3 Вміти проводити гінекологічний огляд, взяття мазків із піхви, шийки матки та інтерпретувати їх результати і проводити консультування	
4.4	Знати причини, диференційний діагноз, можливості амбулаторного обстеження і лікування, маршрут пацієнтки із вагінальними виділеннями, вагінальною кровотечею, при змінах в цитологічному дослідженні шийки матки	4.4 Вміти консультувати пацієнтку із порушенням менструального циклу, передменструальним синдромом, болями, запальними захворюваннями жіночої статевої сфери, призначати обстеження та амбулаторне лікування, визначати маршрут пацієнтки	
4.5	Знати клінічні прояви, діагностику, принципи лікування і маршрут пацієнтки із синдромом полікістозних яєчників, фіброміомою, ендометріозом	4.5 Вміти консультувати пацієнтку із доброякісними пухлинами жіночої статевої сфери, призначати план обстеження, амбулаторного лікування та визначати маршрут пацієнтки	
4.6	Знати передракові стани та онкологічні захворювання жіночої статевої сфери (матки, ендометрію, шийки матки, яєчників), клінічні прояви, скринінгові	4.6 Вміти консультувати жінок з приводу фізіологічної і патологічної менопаузи, призначати амбулаторне лікування і обстеження, визначати маршрут пацієнтки	
		4.7 Вміти планувати і проводити скринінг передракових захворювань жіночої статевої сфери та молочних залоз і раку, проводити консультування за результатами обстеження	

<p>програми, фактори ризику, принципи лікування і маршрут пацієнтки</p>	<p>та визначати маршрут пацієнтки</p>
<p>4.7 Знати фактори ризику, класифікацію, діагностику, скринінг новоутворень молочної залози, принципи лікування та реабілітації, маршрут пацієнтки</p>	<p>4.8 Вміти консультиувати пацієнтку з питань профілактики, захворювань що передаються статевим шляхом, венеричних хвороб; проводити їх діагностику, екстрену профілактику цих інфекцій, призначати екстрену контрацепцію, амбулаторне лікування та визначати маршрут пацієнтки</p>
<p>4.8 Знати діагностику, профілактику та амбулаторне лікування і маршрут пацієнтки із запальними гінекологічними захворюваннями, захворюваннями що передують статевим шляхом та венеричними хворобами</p>	<p>4.9 Вміти складати план і проводити спостереження жінки із фізіологічною вагітністю, проводити оцінку стану плода під час вагітності, виявляти ризикову вагітність, визначати маршрут пацієнтки</p>
<p>4.9 Знати основні захворювання і стани, що призводять до жіночого безпліддя, фактори ризику, діагностику, принципи лікування, консультивання і маршрут пацієнтки.</p>	<p>4.10 Вміти дагностувати та призначати амбулаторне лікування при ранньому токсикозі вагітних; виявляти фактори ризику, проводити діагностику та надавати невідкладну допомогу при прееклампсії і еклампсії.</p>
<p>4.10 Знати організацію служби планування сімей, особливості консультивання підлітків та молоді з питань репродуктивного здоров'я</p>	<p>4.11 Вміти надати медичну допомогу при пологах поза стаціонаром</p>
<p>4.11 Знати методи контрацепції, класифікації, механізм дії, переваги, недоліки, необхідне обстеження перед початком використання, початок використання, режим використання, побічні ефекти, інструкції для пацієнтки. невідкладну контрацепцію</p>	<p>4.12 Вміти консультиувати жінок із питань здорового способу життя, підтримки лактації, профілактики ускладнень у післяпологовому періоді, проводити амбулаторне лікування таких ускладнень та визначати маршрут пацієнтки</p>
<p>4.12 Знати рекомендації із прегравідарної підготовки, обстеження жінки, визначення стану здоров'я і ризиків при вагітності, призначення профілактичних заходів та корекція способу життя, пренатальна профілактика</p>	<p>4.13 Вміти проводити консультивання жінок із екстрагенітальною патологією з приводу репродуктивного здоров'я, контрацепції, лікування соматичних захворювань під час вагітності і грудного годування, визначати план обстеження та маршрут пацієнтки</p>
<p>4.13 Знати причини, фактори ризику, профілактику, симптоми самовільного аборту на різних строках вагітності, невідкладну допомогу, маршрут пацієнтки; переривання вагітності: консультивання, методи, маршрут пацієнтки</p>	<p>4.14 Вміти надавати невідкладну допомогу жінкам, в тому числі вагітним – при кровотечі із піхви, травмах статевих органів, ектопічній вагітності, апоплексії яєчника, прееклампсії та еклампсії, позалікарняних пологах, маститі, післяпологовій депресії та визначати маршрут пацієнтки</p>
<p>4.14 Знати алгоритм ведення жінки з фізіологічною вагітністю, план спостереження за станом плода і вагітної, консультивання із підготовки до пологів та годування</p>	
<p>4.15 Знати причини, диференційну діагностику, невідкладну допомогу, маршрут пацієнтки із піхвовою кровотечею/ виділеннями під час вагітності, ектопічною вагітністю</p>	

4.16 Знати особливості перебігу, консультування, спостереження, переривання підліткової вагітності	
4.17 Знати класифікацію, симптоми, сисему оцінки тяжкості токсикозу вагітних, надання допомоги, обстеження, конультування, маршрут пацієнтки із раннім токсикозом; профілактику, діаностику, фактори ризику, невідкладну допомогу при прееклампсії і еклампсії	
4.18 Знати фізіологію нормальних пологів, алгоритм надання допомоги поза стаціонаром, правові аспекти, методику обробки пуповини та видалення плаценти	
4.19 Знати фізіологію післяпологового періоду, моніторинг скорочення матки, профілактика та амбулаторне лікування ускладнень (сепсис, депресія та ін.)	
4.20 Знати фізіологію лактації, консультування та методи підтримки лактації, ускладнення (мастит)	
4.21 Знати класифікацію безпеки застосування лікарських засобів у вагітних та годувальниць, клінічну фармакологію лікарських засобів дозволених для застосування у вагітних для лікування найчастіших захворювань (артеріальна гіпертензія, інфекції сечовивідних шляхів, ГРВІ, біль)	

Практичні навички/компетентності
(зазначаємо залежно від спеціальності)

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуля-цій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Оформлення обліково-звітної документації, ведення електронних форм	C	
2	Інтерпретація результатів основних лабораторних та інструментальних методів обстеження у вагітних	C	
3	Скласти план ведення фізіологічної вагітності		
4	Проведення еспрес-тесту на вагітність		
5	Вимірювання висоти стояння дна матки, обводу живота		

6	Визначення терміну вагітності і терміну пологів за датами останньої менструації та першого руху плода		
7	Оцінка стану плода (аускультация серцебиття, ведення гравідограми)		
8	Гінекологічне обстеження. Бімануальне обстеження		
9	Гінекологічне обстеження за допомогою дзеркал		
10	Забір матеріалу із піхви для бактеріологічного дослідження		
11	Забір матеріалу із шийки матки для цитологічного дослідження		
12	Огляд і пальпаторне обстеження молочної залози		
13	Проведення консультування з питань планування сім'ї		
14	Призначення різних методів контрацепції		
15	Проведення консультування з профілактики інфекцій, які передаються статевим шляхом		
Курс 5	ЗДОРОВ'Я ЧОЛОВІКА		
	Тривалість 12 годин / 0,4 кредити ECTS		
Навчальна мета	<i>Розуміти фізіологічні особливості організму чоловіка в різні періоди життя; оволодіти амбулаторним веденням пацієнтів із проблемами чоловічого здоров'я</i>		
	Знання	Уміння	
5.1	Знати фізіологію чоловічого організму в різні періоди життя, нормальний розвиток (і варіанти), вади розвитку статевої системи чоловіка (гіпоспадія, фімоз, неопущення яєчка, інші). Зміни організму в пубертатному періоді, в андропаузі.	5.1 Вміти консультувати пацієнта із питань репродуктивного здоров'я і безпліддя, сексуального здоров'я, контрацепції, здорового способу життя, профілактики ЗПСШ.	
5.2	Знати причини, диференційну діагностику, можливості амбулаторного обстеження та лікування при генітальному болю (статевий член, мошонка, яєчка, приапізм, водянка яєчка), тазовому болю.	5.2 Вміти проводити огляд статевих органів, взяття мазків із сечовипускного каналу, інтерпретувати їх результати і проводити консультування	
5.3	Знати причини, диференційний діагноз, можливості амбулаторного обстеження і лікування, маршрут пацієнта із виділеннями із сечовипускного каналу	5.3 Вміти консультувати пацієнта із вадами розвитку статевих органів та визначати маршрут пацієнта	
5.4	Знати клінічні прояви, діагностику, амбулаторне лікування і маршрут пацієнта із запальними захворюваннями статевої сфери (орхіт, епідидиміт, простатит, вазикуліт, баланіт, інші)	5.4 Вміти консультувати пацієнта із болем в статевих органах, запальними захворюваннями статевої сфери, ЗПСШ, призначати амбулаторне лікування, визначати маршрут пацієнта	
5.5	Знати клінічні прояви, діагностику, амбулаторне лікування і маршрут пацієнтів із захворюваннями що	5.5 Вміти консультувати пацієнта, планувати і проводити скринінг, раку передміхурової залози, визначати маршрут пацієнта	
		5.6 Вміти консультувати пацієнта із ДГПЖ, проводити моніторинг та амбулаторне лікування, визначати маршрут пацієнта	
		5.7 Вміти надати невідкладну допомогу пацієнтам із гострою затримкою сечі, болем,	

<p>передаються статевим шляхом та венеричними хворобами</p> <p>5.6 Знати алгоритм обстеження, диференційну діагностику та невідкладну допомогу і маршрут пацієнта із застримкою сечі</p> <p>5.7 Знати етіопатогенез, клінічні прояви, диференційний діагноз, амбулаторне лікування і маршрут пацієнта із ДГПЖ</p> <p>5.8 Знати скринінгову програму раку простати, лабораторні та інструментальні, клінічні методи обстеження пацієнта із підозрою на рак передміхурової залози</p> <p>5.9 Знати передракові стани та онкологічні захворювання чоловічої статевої сфери, фактори ризику, принципи лікування і маршрут пацієнта</p> <p>5.10 Знати фактори ризику, класифікацію, діагностику і профілактику порушень чоловічого репродуктивного і сексуального здоров'я, методи лікування і маршрут пацієнта; методи чоловічої контрацепції</p>	<p>приапізмом, гострими запальними станами</p>		
<p>Практичні навички/компетентності (зазначаємо залежно від спеціальності)</p>			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Пальцеве обстеження простати	С	
2	Катетризація сечового міхура еластичним катетером у дорослих і дітей	С	
Курс 6	<p>ВЕДЕННЯ ПАЦІЄНТІВ ІЗ ХІРУРГІЧНИМИ ПРОБЛЕМАМИ <i>Тривалість 30 годин / 1 кредит ECTS</i></p>		
Навчальна мета	<p><i>Розуміти найбільш часті хірургічні проблеми пацієнтів різного віку, надавати їм невідкладну допомогу та складати план обстеження і маршруту; організовувати і проводити ведення пацієнтів після хірургічного втручання на дому/амбулаторно</i></p>		
Знання		Уміння	
6.1 Знати клінічні прояви, діагностику та диференційну діагностику найбільш частих станів і захворювань дорослих і	6.1 Вміти проводити діагностику, обстеження та оцінку стану пацієнтів різного віку із підозрою на стан/ захворювання, що потребує		

<p>дітей, які потребують хірургічного лікування гострий живіт (апендицит, защемлена кила, гострий холецистит, ускладнена виразка ШКТ, обструкція ШКТ, дивертикуліт, ішемічний коліт, гострий панкреатит); тромбози і тромбоемболії, обструкція дихальних шляхів, гемоторакс, пневмоторакс; травми грудної клітки, голови, живота, кінцівок; зовнішні і внутрішні кровотечі.</p> <p>6.2 Знати методики і препарати для різних методів анестезії, шляхи введення.</p> <p>6.3 Знати алгоритм первинної хірургічної обробки ран, методи ушивання ран, профілактику інфекції.</p> <p>6.4 Знати правила асептики і антисептики при проведенні амбулаторних хірургічних маніпуляцій</p> <p>6.5 Знати алгоритм реабілітації пацієнтів після хірургічних втручань на дому та амбулаторно.</p> <p>6.6 Знати діагностику та амбулаторне лікування фурункульозу, гідраденіту, карбункулу, бешихи.</p> <p>6.7 Знати клінічні прояви та методи діагностики, профілактики і лікування абдомінальних, пахових, діафрагмальних кил.</p> <p>6.8 Знати клінічні прояви, діагностику та диференційну діагностику, методи лікування захворювань анальної зони (геморой, анальна тріщина, парапроктит)</p> <p>6.9 Знати клінічні прояви, фактори ризику, діагностику та методи лікування варикозної хвороби нижніх кінцівок та її ускладнень.</p>	<p>хірургічного лікування</p> <p>6.2 Вміти надавати невідкладну допомогу та визначати маршрут пацієнтів різного віку із основними станами і захворюваннями, які потребують хірургічного лікування.</p> <p>6.3 Вміти проводити загальні реанімаційні заходи у пацієнтів різного віку, серцево-легеневу реанімацію і базову підтримку життєдіяльності.</p> <p>6.4 Вміти проводити первинну хірургічну обробку ран; анестезію; ушивання ран; накладання пов'язок; профілактику інфекції; зняття швів; оцінку стану рани.</p> <p>6.5 Вміти складати план ведення пацієнта на дому/амбулаторно після хірургічного втручання (перев'язки, знеболення, догляд за дренажами, оцінка стану рани, діагностика ускладнень (делірій, лихоманка, сепсис, інфекція, алергічні реакції, шок, затримка сечі, олігурія, кровотеча); харчовий і питний, руховий режим; реабілітація).</p> <p>6.6 Вміти проводити амбулаторне лікування, в т.ч. хірургічне при карбункулі, фурункулі, фурункульозі, бешисі; опіках та обмороженнях.</p> <p>6.7 Вміти проводити обстеження, надавати первинну медичну і невідкладну допомогу, амбулаторне лікування і складати маршрут пацієнта при захворюваннях анальної зони (геморой, анальна тріщина, парапроктит)</p> <p>6.8 Вміти проводити діагностику, профілактику і амбулаторне лікування пацієнтів із варикозною хворобою нижніх кінцівок та ПТФХ.</p> <p>6.9 Вміти проводити амбулаторні малоінвазивні діагностичні та лікувальні хірургічні втручання (видалення ліпом, бородавок, наростів, врослого нігтя; лікування карбункула, фурункула, гідраденіта; брати зрізову біопсію шкіри, голкову і інцизійну біопсію).Вміти проводити консультування пацієнтів та їх родин з приводу проведення хірургічних маніпуляцій та втручань, анестезії, біопсії.</p>
---	---

Практичні навички/компетентності
(вказуємо залежно від спеціальності)

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних
---	--	-------------------	---

			процедур (за можливості визначення)
1	Первинна хірургічна обробка ран	С	
2	Обробка опікової поверхні	С	
3	Накладання і зняття швів	С	
4	Вскриття поверхневих нарізів шкіри і підшкірних тканин	С	
5	Зупинка зовнішньої кровотечі (накладання джгута, тугої пов'язки, притиснення артерій)	С	
6	Проведення місцевої анестезії (інфільтраційна, провідникова та новокаїнові блокади)	С	
7	Промивання шлунку	С	
8	Пальцеве обстеження прямої кишки	С	
9	Огляд прямої кишки ректальним дзеркалом	С	
Курс 7	ТРАВМИ І ПОРУШЕННЯ РОЗВИТКУ Тривалість 24 години / 0,8 кредитів ECTS		
Навчальна мета	<i>Оволодіти наданням амбулаторної допомоги пацієнтам різного віку із травмами та вродженими вадами опорно-рухової системи</i>		
	Знання	Уміння	
7.1	Знати клінічні прояви, класифікації, методи діагностики, алгоритми надання невідкладної та первинної медичної допомоги та маршрут пацієнтів різного віку із переломами кісток (кінцівок, плечового поясу, хребта, таза, черепа, ребер)	7.1 Вміти проводити діагностику, обстеження та оцінку стану пацієнтів різного віку із підозрою на травму, перелом.	
7.2	Знати клінічні прояви, методи діагностики, алгоритми надання невідкладної та первинної медичної допомоги, маршрут пацієнтів із вивихами/ підвивихами, ушкодженнями/ дислокацією колінного, плечового, ліктьового, гомулково-ступневого та ін. суглобів.	7.2 Вміти надавати невідкладну допомогу та визначати маршрут пацієнтів різного віку із різними травмами, переломами, вивихами, ушкодженнями; при синдромі розчавлювання (знеболення, іммобілізація, протишокові заходи, зупинка кровотечі, профілактика ускладнень, медичне сортування, маршрут пацієнта).	
7.3	Знати механізми розвитку, класифікацію, діагностику, профілактику ускладнень, алгоритми обстеження і невідкладної допомоги при травмах грудної клітки, черевної порожнини, тазових органів; черепно-мозковій травмі.	7.3 Вміти проводити огляд і клінічну діагностику та складати план обстеження і амбулаторного лікування пацієнта із вродженими вадами кістково-м'язової системи (дисплазія кульшових суглобів, кривошия, клишоногість).	
7.4	Знати клінічні прояви, фактори ризику,	7.4 Вміти проводити огляд і клінічну діагностику та складати план обстеження і амбулаторного лікування пацієнта із порушеннями постави, плоскостопістю.	
		7.5 Вміти консультувати пацієнтів із питань застосування ортопедичних засобів,	

<p>класифікації, методи діагностики, алгоритми ведення пацієнтів із вродженими вадами розвитку (кривошия, клишоногість, дисплазія кульшових суглобів), порушеннями постави, плоскостопістю.</p> <p>7.5 Знати систему та алгоритм визначення працездатності та реабілітації пацієнтів після травм, протезування.</p> <p>7.6 Знати принципи застосування, види ортопедичних засобів.</p>	<p>відновних методик після травм і протезування.</p> <p>7.6 Вміти проводити консультування і навчання пацієнтів/ родин із профілактики та лікування порушень постави, ЛФК, принципів лікування та реабілітації.</p>
--	---

Практичні навички/компетентності

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Транспортна іммобілізація	С	
2	Накладання шийного комірця	С	
3	Визначення симптомів Ортолані, Барлоу на предмет виявлення дисплазії кульшових суглобів	С	

Курс 8	ОФТАЛЬМОЛОГІЯ		
	Тривалість 24 години / 0,8 кредитів ECTS		
Навчальна мета	<i>Оволодіти основами профілактики, скринінгу порушень зору та наданням амбулаторної допомоги пацієнтам різного віку із найбільш частими захворюваннями органу зору</i>		
	Знання	Уміння	
8.1 Знати анатомію і фізіологію діяльності зорового аналізатору у пацієнтів різного віку	8.1 Вміти проводити огляд ока та придаткового апарату, визначати гостроту зору, рухливість ока, реакцію на світло, огляд в щільовій лампі, офтальмоскопію, визначення тиску та інтерпретувати результати		
8.2 Знати основні симптоми і синдроми при патології органа зору; потреби пацієнтів із хронічними/ прогресуючими порушеннями зору, віковими та токсичними дегенеративними захворюваннями макули	8.2 Вміти складати план обстеження та амбулаторного лікування пацієнта із захворюваннями ока та придаткового апарату ока; проводити скринінг глаукоми		
8.3 Знати вплив соматичних захворювань та лікарських засобів для їх лікування на стан органу зору; та вплив препаратів для місцевого лікування очей на системні функції організму	8.3 Вміти надавати невідкладну допомогу при травмах, гострому нападі глаукоми та інших невідкладних станах в офтальмології		
8.4 Знати прояви ураження очей при загальних захворюваннях (артеріальна гіпертензія, цукровий діабет, системні захворювання сполучної тканини,	8.4 Вміти проводити консультування та навчання пацієнтів із хронічними/ прогресуючими захворюваннями органу зору, призначати та застосовувати локальні лікарські засоби; після хірургічного лікування захворювань ока і придаткового		

<p>васкуліти, сифіліс, цистіцеркоз, ВІЛ, туберкульоз, токсоплазмоз, краснуха, міастенія, отруєння, розсіяний склероз, ДЦП та ін.)</p> <p>8.5 Знати основні прояви, діагностику та методи лікування вроджених вад органу зору (епікант, колобома, анкілоблефарон та ін.)</p> <p>8.6 Знати прояви, методи діагностики та лікування запальних захворювань ока (кон'юнктивіт інфекційний; кон'юнктивіт алергічний; блефарит, ячмінь, халазіон; кератит; дакріоцистит, дакріоаденіт; виразка рогівки; трахома, герпетичне ураження, молюск; склерит; епісклерит, увеїт, гіпопіон); при користуванні лінзами (кератит, гіпоксія рогівки, кератокон'юнктивіт)</p> <p>8.7 Знати класифікацію, методи діагностики та профілактики і лікування порушень рефракції (аметропія, анізометропія, астигматзм, пресбіопія, амбліопія), катаракти, глаукоми, ретинопатії і макулодистрофії, косоокості, сліпоти, новоутворень ока та його придатків</p> <p>8.8 Знати симптоматику, алгоритм надання невідкладної допомоги та маршрут пацієнта при невідкладних станіх: відшарування сітківки, гостре порушення кровообігу центральної вени та артерії сітківки та її гілок; електроофтальмія; контузія/крововилив ока і його придаткового апарату; стороннє тіло в оці; травматичне пошкодження органу зору; сонячний опік сітківки; гострий напад глаукоми</p> <p>8.9 Знати види та способи корекції основних вад зору (окуляри, лінзи).</p> <p>8.10 Знати покази до направлення на консультацію до вузьких спеціалістів та спеціальні методи обстеження (УЗД, ОКТ, ангиографія, МРТ та ін.)</p>	<p>апарату</p> <p>8.5 Вміти проводити консультування пацієнтів/ родин із профілактики і лікування порушень рефракції, сучасних хірургічних методів лікування захворювань ока, застосування окулярів та лінз</p>
--	---

Практичні навички/компетентності

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
---	--	-------------------	---

1	Зовнішній огляд повік та кон'юнктиви	С	
2	Визначення гостроти зору за допомогою оптичних таблиць	С	
3	Визначення поля зору за допомогою набору лінз	С	
4	Визначення кольоросприйняття	С	
5	Вимірювання та оцінка внутрішньоочного тиску пальпаторним методом та методом тонометрії, в т. ч., транспальпебральним	С	
6	Дослідження очного дна методом прямої офтальмоскопії	С	
7	Лікувальні маніпуляції:	С	
	- промивання кон'юнктивальної порожнини та рогівки	С	
	- закрапування крапель та закладання мазі в кон'юнктивальний мішок	С	
	- видалення поверхневих сторонніх тіл з кон'юнктиви	С	

Курс 9	ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ <i>Тривалість: 30 годин / 1 кредит ECTS</i>		
Навчальна мета	<i>Оволодіти основами профілактики, діагностики та лікування пацієнтів всіх вікових груп із найбільш частими захворюваннями ЛОР-органів</i>		
	Знання	Уміння	
9.1	Знати анатомію і фізіологію ЛОР-органів у пацієнтів різного віку	9.1 Вміти проводити огляд ЛОР-органів, визначати гостроту слуху та інтерпретувати результати у пацієнтів всіх вікових груп	
9.2	Знати основні симптоми і синдроми при хворобах вуха (оталгія, порушення слуху, шум у вухах, виділення з вуха, закладеність у вухах, сірчана пробка, запаморочення, отосклероз, глухота, пресбіакузис; захворювання зовнішнього вуха та слухового проходу, захворювання середнього вуха; тубоотит, внутрішнього вуха), диференційний діагноз, маршрут пацієнта	9.2 Вміти складати план обстеження та амбулаторного лікування пацієнта із захворюваннями ЛОР-органів	
9.3	Знати основні симптоми і синдроми при захворюваннях горла і носа (гострий і хронічний фарингіт, ларингіт, трахеїт; тонзиліт, гіпертрофія мигдаликів/ аденоїдів; риніт; синусит; аденоїдит; захворювання зовнішнього носа); методи обстеження, диференційний діагноз, маршрут пацієнта	9.3 Вміти надавати невідкладну допомогу при травмах та інших невідкладних станах при захворюваннях ЛОР-органів	
9.4	Знати клінічні прояви, алгоритм	9.4 Вміти проводити консультування та навчання пацієнтів із захворюваннями ЛОР-органів, призначати та застосовувати локальні та системні лікарські засоби	
		9.5 Вміти проводити консультування пацієнтів/ родин із профілактики і лікування порушень носового дихання, сучасних хірургічних методів лікування захворювань вуха, горла, носа; лікування туговухості та глухоти	

<p>надання невідкладної допомоги, маршрут пацієнта при сторонніх тілах і травмах ЛОР-органів, опіках, акустичній травмі вуха, перфорації барабанної перетинки, гострому отиті, кровотечі з ЛОР-органів, гострій асфіксії, набряку гортані, стенозі гортані</p> <p>9.5 Знати показання до направлення на консультацію вузьких спеціалістів, спеціальні методи обстеження ЛОР-органів</p> <p>9.6 Знати симптоматику, алгоритм надання невідкладної допомоги та маршрут пацієнта при розвитку орбітальних та внутрішньочерепних ускладненнях інфекційно-запальних захворювань ЛОР-органів</p> <p>9.7 Знати симптоматику, алгоритм обстеження та маршрут пацієнта із новоутвореннями ЛОР-органів</p> <p>9.8 Знати особливості захворювань ЛОР-органів у дітей раннього віку, їх діагностику та маршрут пацієнта</p> <p>9.9 Знати клінічну фармакологію лікарських засобів, які застосовуються для лікування вуха, горла, носа; препарати, які мають нейро-/ототоксичні впливи</p>	
---	--

Практичні навички/компетентності

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Огляд зовнішнього вуха і барабанної перетинки з рефлектором і отоскопом	С	
2	Оцінка гостроти слуху: розмовна мова і шепітна	С	
3	Видалення неускладненого стороннього тіла з вуха, горла, носа	С	
4	Передня риноскопія	С	
5	Фарингоскопія	С	
6	Визначення дихальної та нюхової функції носа	С	

7	Передня тампонада носа	С	
8	Пальцеве обстеження носоглотки	С	
9	Пряма ларингоскопія	С	
10	Промивання лакун піднебінних мигдаликів	С	
11	Взяття мазка з носу та горла на бактеріологічне та вірусологічне дослідження	С	
Курс 10	НЕВРОЛОГІЯ		
	Тривалість: 60 годин / 2 кредити ECTS		
Навчальна мета	<i>Оволодіти основами профілактики, діагностики, лікування та реабілітації пацієнтів всіх вікових груп із найбільш частими захворюваннями нервової системи</i>		
	Знання	Уміння	
10.1	Знати синдромологію і топічну діагностику уражень нервової системи у пацієнтів різного віку (біль різної локалізації; порушення чутливості, рефлекторно-рухової сфери, координації та статичної рівноваги, розлади мовлення, вегетативні і когнітивні порушення, порушення свідомості)	10.1	Вміти проводити неврологічне обстеження, тести на когнітивні порушення та інтерпретувати їх результати у пацієнтів всіх вікових груп
10.2	Знати класифікації, діагностику та принципи лікування, маршрут пацієнта, профілактику ускладнень при судинних, інфекційно-запальних, демієлінізуючих, дегенеративних захворюваннях нервової системи, міастенії, епілепсії, травмах та новоутвореннях	10.2	Вміти формулювати синдромологічний/ нозологічний діагноз, складати план ведення і визначати маршрут пацієнта при найбільш частих судинних захворюваннях нервової системи (хронічна ішемія головного мозку, гострі порушення мозкового кровообігу)
10.3	Знати симптоми, алгоритм обстеження, діагностику та лікування уражень периферійної нервової системи (вертеброгенні, невертеброгенні, черепних нервів, демієлінізуючі, травматичні)	10.3	Вміти формулювати синдромологічний/ нозологічний діагноз, складати план ведення і визначати маршрут пацієнта із інфекційно-запальними захворюваннями (менінгіт, менингоенцефаліт, мієліт, поліомієліт); демієлінізуючими захворюваннями (гостра запальна демієлінізуюча полірадикулонейропатія, розсіяний склероз, оптичний неврит); дегенеративних захворюваннях (хвороба Панкінсона та паркінсонізм; хорея (Гентінгтона, сенільна, досброякісна спадкова, мала, тощо); міастенії та міастенічному синдромі; епілепсії і епілептичних синдромах.
10.4	Знати алгоритми надання невідкладної допомоги при судомному нападі, втраті свідомості, гострому порушенні мозкового кровообігу, травмі, нейроінфекції	10.4	Вміти формулювати діагноз, складати план ведення і реабілітації, визначати маршрут пацієнтів із травмами нервової системи та їх наслідками
10.5	Знати етіопатогенез, клінічні прояви, алгоритм обстеження, маршрут пацієнта, принципи лікування і реабілітації дітей із ДЦП, спадковими нейро-м'язовими захворюваннями	10.5	Вміти скласти план обстеження та маршрут пацієнта із підозрою на новоутворення нервової системи
10.6	Знати клінічні прояви, патогенез, класифікації уражень нервової системи при загальних соматичних	10.6	Вміти скласти план обстеження, визначити маршрут пацієнта із підозрою на ДЦП, спадкові нейро-м'язові хвороби, вроджені аномалії нервової системи

захворюваннях (серцево-судинних, респіраторних, ендокринних) у пацієнтів різних вікових груп	10.7 Вміти надати невідкладну допомогу і визначити маршрут пацієнта при судомах, порушеннях свідомості, травмах нервової системи, нейроінфекції, гострих порушеннях мозкового кровообігу
10.7 Знати клінічну фармакологію лікарських засобів, які застосовуються для лікування найчастіших захворювань нервової системи у пацієнтів всіх вікових груп	10.8 Вміти консультувати пацієнтів / родини із хронічними/ прогресуючими захворюваннями нервової системи, когнітивними, руховими порушеннями
	10.9 Вміти призначати і контролювати безпеку та ефективність основних груп лікарських засобів, які застосовуються для лікування найбільш частих захворювань нервової системи у пацієнтів різного віку

Практичні навички/компетентності

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Дослідження рефлекторно-рухової сфери	С	
2	Дослідження функції черепних нервів	С	
3	Дослідження мови, праксису, гнозису.	С	
4	Дослідження чутливості	С	
5	Дослідження координації рухів	С	
6	Дослідження менінгеальних симптомів	С	
7	Невідкладна допомога при: <ul style="list-style-type: none"> - Менінгіті - Втраті/ порушенні свідомості - Гострому порушенні мозкового кровообігу - Гіпертермії - Судомах - Травмі 	С	
Курс 11	ПСИХОЛОГІЧНЕ ТА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я		
	Тривалість: 24 години / 0,8 кредитів ECTS		
Навчальна мета	Оволодіти основами діагностики психологічних/ психічних порушень, психоосвіти та психофармакології		
Знання		Уміння	

11.1 Знати нормативні документи з питань психічного здоров'я та медико-соціального забезпечення (накази, клінічні настанови, програма ВООЗ – mhGAP)	11.1 Вміти проводити консультування пацієнтів із залежностями, психічними і психологічними проблемами, визначати план лікування та маршрут пацієнта
11.2 Знати класифікацію, алгоритм виявлення та лікування порушень поведінки та психічних функцій в дитячому і підлітковому віці	11.2 Вміти призначати амбулаторне лікування, визначати маршрут пацієнта із неврастенією, вегетативними порушеннями, психосоматичними розладами, при порушеннях сну, харчування, енурезі
11.3 Знати клінічні прояви, діагностику, профілактику та принципи лікування неврастенії, синдрому хронічної втоми, синдрому гіперактивності, психосоматичних розладів, порушень сну, харчової поведінки, енурезу	11.3 Вміти діагностувати за допомогою опитувальників депресивні і тривожні розлади, призначати план лікування та визначати маршрут пацієнта
11.4 Знати клінічні прояви, діагностику та принципи лікування і реабілітації, маршрут пацієнтів із депресивними та тривожними розладами, психозом, біполярним розладом, гострим стресовим розладом, ПТСР; розладами особистості (параноїдальний, шизоїдний, антисоціальний, обсесивно-компульсивний та ін.)	11.4 Вміти виявляти пацієнтів із біполярним розладом, ПТСР, розладами особистості, проводити консультування з приводу обстеження і лікування, визначати маршрут пацієнта
11.5 Знати клінічні прояви, дагностику, методи лікування і реабілітації пацієнтів із демнцією	11.5 Вміти проводити оцінку когнітивної сфери у пацієнтів різного віку, призначати амбулаторне лікування та визначати маршрут пацієнта із когнітивними розладами і деменцією
11.6 Знати симптоматику, діагностику, принципи лікування і реабілітації, маршрут пацієнтів із залежностями	11.6 Вміти проводити мотиваційне консультування пацієнтів із залежностями
11.7 Знати клініку та заходи невідкладної допомоги пацієнтам із гострими психічними станами (гострий психоз, епізод манії, панічна атака, суїцид, абстинентний синдром, агресивна поведінка, делірій)	11.9 Вміти надавати невідкладну допомогу при гострих психічних станах (гострий психоз, епізод манії, панічна атака, суїцид, абстинентний синдром, агресивна поведінка, делірій)
11.8 Знати принципи психоосвіти та клінічну фармакологію лікарських засобів, які застосовуються в психіатрії	11.7 Вміти моніторувати ефективність і безпеку застосування лікарських засобів для лікування психічних розладів

Практичні навички/компетентності

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Консультування пацієнтів із психологічними і психічними, поведінковими розладами	В	

2	Застосування опитувальників для діагностики тривожних та депресивних станів	C	
3	Ведення обліково-звітної документації та електронних форм	C	
4	Невідкладна допомога при: <ul style="list-style-type: none"> - Гострому психозі - Делірії - Абстинентному синдрому - Отруєнні наркотичними речовинами, алкоголем - Панічній атаці 	C	
Курс 12		ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ	
		<i>Тривалість 32 години / 1,1 кредит ECTS</i>	
Навчальна мета	<i>Оволодіти веденням пацієнтів всіх вікових груп із інфекційними захворюваннями; розуміти систему протиепідемічного захисту населення та протиепідемічні заходи у вогнищі інфекції</i>		
Знання		Уміння	
12.1 Знати нормативні документи з питань профілактики інфекційних хвороб, протиепідемічного захисту населення та заходів у вогнищі інфекції, застосування індивідуальних засобів захисту, організації діяльності амбулаторії сімейної медицини в умовах пандемії COVID-19	12.1 Вміти складати план та проводити організацію протиепідемічних та карантинних заходів у вогнищах інфекції, при епідеміях та надзвичайному стані	12.2 Вміти проводити діагностику, диференційну діагностику, амбулаторне лікування та визначати маршрут пацієнтів із підозрою на інфекційне захворювання, із лихоманкою, жовтяницею, висипкою, діареєю, лімфаденопатією	12.3 Вміти проводити діагностику, диференційну діагностику, амбулаторне лікування пацієнтів із гельмінтозами, паразитарними захворюваннями, кором, краснухою, вітряною віспою, ентеровірусними інфекціями, інфекційним мононуклеозом, герпетичною інфекцією
12.2 Знати класифікацію інфекційних та паразитарних хвороб, основні методи їх діагностики; основні клінічні синдроми (діарея, лихоманка, жовтяниця, екзантема, лімфаденопатія, менінгеальний синдром), диференційну діагностику та амбулаторне лікування	12.3 Вміти проводити профілактику, діагностику, складати план лікування і проводити контроль його ефективності та визначати маршрут пацієнта із вірусними гепатитами	12.4 Вміти проводити претестове і післятестове консультування пацієнтів, які обстежуються на ВІЛ-інфекцію, складати план ведення і лікування, визначати маршрут пацієнта із ВІЛ-позитивним статусом	12.5 Вміти скласти план та організувати необхідні заходи екстреної профілактики у випадку можливого зараження медичного працівника ВІЛ на робочому місці
12.3 Знати клінічні прояви, діагностику, профілактику та принципи лікування кору, краснухи, вітряної віспи, ентеровірусних інфекцій, поліомієліту	12.6 Вміти скласти план та провести спостереження, профілактику, діагностику та амбулаторне лікування хвороби Лайма	12.7 Вміти скласти план спостереження і	
12.4 Знати клінічні прояви, діагностику та принципи лікування, маршрут пацієнтів із бактеріальними/ вірусними менінгітами/ менінгоенцефалітами	12.8 Вміти скласти план спостереження і		
12.5 Знати клінічні прояви, діагностику, методи лікування і профілактики вірусних гепатитів (А, В, С, D, E), лептоспірозу			
12.6 Знати клінічні прояви, діагностику, методи лікування і профілактики ВІЛ-інфекції; маршрут ВІЛ-позитивного пацієнта; заходи екстреної профілактики			
12.7 Знати симптоматику, діагностику, профілактику та лікування найбільш			

поширених паразитарних захворювань (малярія, амебіаз, балантидіаз, токсоплазмоз, лямбліоз) та гельмінтозів (нематодози, трематодози, цистодози)	амбулаторного лікування, організувати амбулаторний моніторинг стану пацієнта із позитивним ПЛР на SARS-Cov2
12.8 Знати симптоматику, профілактику, діагностику та амбулаторне лікування ГРВІ, грипу, COVID-19, інфекційного мононуклеозу	12.9 Вміти призначати антибактеріальні, протівірусні, протигрибкові, протипаразитарні, протигельмінтні лікарські засоби та контролювати їх ефективність і безпеку
12.9 Знати симптоматику, профілактику, діагностику та амбулаторне лікування хвороби Лайма	12.10 Вміти провести навчання населення із профілактики інфекційних захворювань, протиепідемічних та карантинних заходів, застосування засобів індивідуального захисту, вакцинації
12.10 Знати клініку та заходи невідкладної допомоги пацієнтам із гіпертермією, інфекційно-токсичним шоком, менінгеальним синдромом, діареєю, блювотою	
12.11 Знати класифікацію, клініку, протиепідемічні заходи, основи лікування та маршрут пацієнта із особливо небезпечними інфекціями	
12.12 Знати клінічну фармакологію антибактеріальних, протівірусних, протигрибкових, протигельмінтних, антипаразитарних та інших лікарських засобів, які застосовуються в лікуванні інфекцій людини	
12.13 Знати типи, класифікацію, механізм дії та особливості застосування вакцин, зокрема вакцин від SARS Cov-2	

Практичні навички/компетентності

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Видалення кліща	С	

Курс 13	ФТИЗИАТРІЯ
	<i>Тривалість 24 години / 0,8 кредитів ECTS</i>
Навчальна мета	<i>Оволодіти амбулаторним веденням пацієнтів всіх вікових груп із туберкульозом</i>
Знання	Уміння

<p>13.1 Знати нормативно-правову базу і медико-технологічні документи з питань контролю за туберкульозною інфекцією в Україні; міжнародну і національну стратегію боротьби із туберкульозом</p> <p>13.2 Знати епідеміологічну ситуацію, етіопатогнез, патоморфоз туберкульозу, групи ризику</p> <p>13.3 Знати особливості перебігу поєднаних інфекцій (ВІЛ і ТБ, гепатит і ТБ); систему діагностики туберкульозу, відбору пацієнтів для обстеження, ведення медичної документації і електронних форм; формулювання діагнозу</p> <p>13.4 Знати діагностику латентної туберкульозної інфекції, діагностику та диференційну діагностику ТБ легень, органів дихання, інших органів у дорослих і дітей</p> <p>13.5 Знати правила інфекційного контролю на рівні ПМД, вакцино- і хіміопротекцію ТБ</p> <p>13.6 Знати правила ведення дитини, яка народилась від хворої на туберкульоз матері</p> <p>13.7 Знати організаційну і протиінфекційну роботу у вогнищі туберкульозної інфекції, визначення випадку, класифікацію</p> <p>13.8 Знати амбулаторні моделі лікування хворих на туберкульоз, ведення документації, профілактичні заходи та навчання населення і медичних працівників</p> <p>13.9 Знати алгоритми ведення пацієнтів, які лікуються амбулаторно; пацієнтів які перервали лікування; вагітних, ВІЛ-інфікованих, з супутніми захворюваннями; дітей і підлітків</p> <p>13.10 Знати загальні принципи лікування ТБ, хіміорезистентного ТБ, моніторинг ефективності і небажаних явищ</p>	<p>13.1 Вміти проводити обстеження, консультування і визначати маршрут пацієнтів із підозрою на ТБ</p> <p>13.2 Вміти організувати навчання населення, медичних працівників, протиінфекційні заходи в амбулаторії та у вогнищі туберкульозної інфекції</p> <p>13.3 Вміти консультувати пацієнтів різних вікових груп та із коморбідними станами і інфекціями, вагітних із приводу діагностики та лікування ТБ та визначати маршрут пацієнтів</p> <p>13.4 Вміти контролювати ефективність і безпеку протитуберкульозної терапії на рівні ПМД, визначати маршрут пацієнтів</p>		
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості)

			визначення)
1	Взяття мокротиння на аналіз	C	
2	Проведення і оцінка проби Манту	C	
Курс 14	ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІЯ		
	Тривалість 18 годин / 0,6 кредитів ECTS		
Навчальна мета	<i>Оволодіти амбулаторним веденням пацієнтів всіх вікових груп із проблемами шкіри, волосся, нігтів, венеричними хворобами</i>		
	Знання	Уміння	
14.1	Знати анатомію і фізіологію шкіри та її придатків у людей різного віку та при патлогії	14.1 Вміти проводити повний огляд шкіри та її придатків та інтерпретувати результати у пацієнтів всіх вікових груп, визначати площу ураження	
14.2	Знати диференційну діагностику при шкірній висипці (еритематозна, геморагічна, везикуло-бульозна), свербіж шкіри, порушеннях пігментації	14.2 Вміти консультувати пацієнтів із шкірною висипкою, шкірним зудом, новоутвореннями шкіри і підшкірної клітковини, порушеннями пігментації, проблемами волосся і нігтів, визначати план обстеження та маршрут пацієнта, призначати амбулаторне лікування	
14.3	Знати діагностику, принципи лікування і маршрут пацієнта із хронічними захворюваннями шкіри (псоріаз, екзема, дерматит, атопічний дерматит)	14.3 Вміти проводити консультування пацієнтів із підозрою/ венеричним захворюванням, призначати екстрену профілактику, визначати маршрут пацієнта та вести необхідну документацію	
14.4	Знати диференційну діагностику, амбулаторне лікування, маршрут пацієнта із інфекційними та паразитарними захворюваннями шкіри (піодермія, акне, розацеа, фурункул, карбункул, свищ; пострілість; дерматит)	14.4 Вміти консультувати пацієнтів із інфекційними захворюваннями шкіри, призначати амбулаторне лікування та контролювати його безпеку і ефективність	
14.5	Знати диференційну діагностику, амбулаторне лікування і маршрут пацієнта із новоутвореннями шкіри і підшкірної клітковини (молюск, міліа, акрохондроз, папілома, шкірний ріг, мозоль, себорейний кератоз, ліпома, гемангіома та інші)	14.5 Вміти консультувати пацієнтів із передраковими та онкологічними захворюваннями шкіри, визначати маршрут пацієнта	
14.6	Знати диференційну діагностику, фактори ризику, профілактику, принципи лікування, маршрут пацієнта із передраковими станами (кератоакантома, меланома insitu)		
14.7	Знати диференційну діагностику, фактори ризику, профілактику, принципи лікування злоякісної меланоми		
14.8	Знати диференційну діагностику, принципи лікування, маршрут пацієнтів із проблемами волосся, нігтів		
14.9	Знати нормативні документи з питань		

<p>профілактики венеричних захворювань, класифікацію, профілактику та амбулаторне лікування, маршрут пацієнта із венеричним захворюванням</p> <p>14.10 Знати сучасні медикаментозні і немедикаментозні засоби, що застосовують для лікування дерматологічних захворювань, хвороб нігтів і волосся</p>			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Оцінка площі ураженої шкіри (PASI)	С	
Курс 15	<p>ДОГОСПІТАЛЬНА НЕВІДКЛАДНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА ТА ПОЧАТКОВА СТАБІЛІЗАЦІЯ ПАЦІЄНТА</p> <p>Тривалість 60 годин / 2 кредити ECTS</p>		
Навчальна мета	Оволодіти наданням невідкладної медичної допомоги пацієнтам всіх вікових груп на догоспітальному етапі		
Знання		Уміння	
<p>15.1 Знати визначення і симптоми термінальних станів, раптової смерті, клінічної смерті, шоківих станів і отруєнь</p> <p>15.2 Знати алгоритми надання невідкладної медичної допомоги та початкової стабілізації пацієнта при зупинці серця, дихання, раптовій коронарній смерті; гострій серцевій / дихальній недостатності, механічній асфіксії, утопленні, ураженні струмом, сонячному і тепловому ударі, різних видах шоку, комі, порушеннях свідомості, гострих отруєннях, кровотечі</p> <p>15.3 Знати методики проведення серцевої реанімації, відновлення прохідності верхніх дихальних шляхів, проведення інтубації трахеї, застосування ларингеальної маски, допоміжної вентиляції легень; судинних доступів, протишоківих заходів</p> <p>15.4 Знати клінічну фармакологію та особливості застосування ліків, що</p>	<p>15.1 Вміти надати невідкладну допомогу при основних невідкладних станах, отруєннях, кровотечі пацієнтам різних вікових груп</p> <p>15.2 Вміти провести медичне сортування поранених, потерпілих</p> <p>15.3 Вміти організувати надання допомоги на місці пригоди</p>		

<p>застосовуються в невідкладній допомозі, шляхи введення, особливості інфузійної терапії при шоках</p> <p>15.5 Знати основи медичного сортування потерпілих, поранених</p>			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Методи відновлення прохідності верхніх дихальних шляхів	С	
2	Інтубація трахеї	В	
3	Застосування ларингеальної маски	В	
4	Дефібриляція	С	
5	Серцево-легенва реанімація дітей і дорослих	С	
6	Конікотомія	В	
7	Трахеотомія	В	
8	Пульсоксиметрія	С	
9	Невідкладна допомога при:	С	
	зупинці серця і дихання	С	
	колапсі	С	
	гострих порушеннях серцевого ритму	С	
	гіпертонічних кризах	С	
	астматичних станах	С	
	алергічних реакціях	С	
	гіпертермії	С	

різних формах шоку	С	
коматозних станах	С	
гострих отруєннях	С	
ураженнях електричним струмом, блискавкою	С	
опіках і відмороженнях	С	
укусах змій, комах, тварин	С	
утопленні та удушенні	С	
пневмотораксі	С	
кровотечах	С	
набряку легень	С	
гострому коронарному синдромі	С	
тромбоемболії легеневої артерії і магістральних артерій кінцівок	С	
гострій нирковій недостатності	В	
гострій печінковій недостатності	В	
гострій наднирковій недостатності	С	
судомах	С	
травмах	С	
нирковій, жовчній коліці	С	
гострому психозі	С	

У.ДОДАТКОВІ ПРОГРАМИ

1	Військова медична підготовка	24
2	Організація невідкладної медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях	12
3	Туберкульоз	6
4	Особливо небезпечні інфекції	6
5	Радіаційна медицина	4
6	Питання імунопрофілактики	6
7	Протидія насильству в сім'ї	4
8	Медичне право	6

9	Іспит	4
10	Заключна конференція	1
11	Вступна конференція	1
	Разом	74 годин/2,5 кредити ECTS
	Всього	936

VI. ДОДАТКОВІ ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

План проходження практичної частини інтернатури

Мета: удосконалення практичної підготовки лікарів-інтернів для формування основних професійних компетенцій, необхідних для самостійної роботи лікарем-загальної практики-сімейним лікарем.

Тривалість: 16 місяців (2496 годин, 69,5 тижнів, 83,2 кредитів ECTS).

Назва відділення (установи)	Код курсів, розділів	Назви курсів, розділів навчальної програми	К-ть нав. год./ ECTS	К-ть тижнів прак. роботи
ЦПМД	1.1	Організація охорони здоров'я:	72	2
Амбулаторія ЗПСМ	2	Здоров'я дорослих	828	23
	2.1	Участь в розробці / перегляді/ оновленні локальних протоколів	36	1
	2.2	Консультування пацієнтів із здорового способу життя і профілактики хронічних неінфекційних захворювань	72	2
	2.3	Медичний супровід пацієнта із онкологічними проблемами	72	2
	2.4	Ведення пацієнтів із гострими та хронічними хворобами органів дихання	72	2
	2.5	Ведення пацієнтів із гострими та хронічними хворобами серцево-судинної системи	72	2
	2.6	Ведення пацієнтів із гострими та хронічними хворобами кістково-м'язової системи	36	1
	2.7	Ведення пацієнтів із гострими та хронічними станами і хворобами органів травлення	72	2
	2.8	Ведення пацієнтів із гострими та хронічними хворобами нирок і сечовивідних шляхів	36	1
	2.9	Ведення пацієнтів із гострими та хронічними хворобами ендокринної системи	72	2

	2.10	Ведення пацієнтів із гострими та хронічними імунними розладами та хворобами органів кровотворення	36	1
	2.14	Ведення пацієнтів похилого та старечого віку	36	1
	2.15	Ведення пацієнтів із підозрою, легким перебігом COVID-19, постковідним синдромом	72	2
	2.15	Робота в службі невідкладної допомоги амбулаторії / ЦПМД	144	4
	3	Здоров'я дитини	468	13
	3.1	Ведення здорових дітей	72	2
	3.2	Профілактична робота з дітьми. Консультування з приводу харчування дітей	36	1
	3.3	Робота з дітьми першого року життя	72	2
	3.4	Робота в кабінеті щеплень	36	1
	3.5	Ведення дітей із гострими та хронічними хворобами органів дихання та алергічними захворюваннями	36	1
	3.6	Ведення дітей із гострими та хронічними хворобами органів кровообігу та опорно-рухової системи, хворобами крові, кровотворних органів та імунної системи	72	2
	3.7	Ведення дітей із гострими та хронічними хворобами органів травлення, ендокринної системи, нирок і сечовивідних шляхів	72	2
	3.8	Ведення пацієнтів із дитячими інфекціями	72	2
	4	Здоров'я жінки.	108	4
	4.1	Медичний супровід здорової жінки із фізіологічним перебігом вагітності	72	2
	4.2	Профілактика раку шийки матки: консультування, взяття матеріалу для цитологічного дослідження із шийки матки та оцінка результатів	36	1
	4.3	Консультування з питань контрацепції, збереження репродуктивного здоров'я, профілактики захворювань що передаються статевим шляхом	36	1
	5	Чоловіче здоров'я	36	1
	5.1	Консультування чоловіків з приводу профілактики захворювань що передаються статевим шляхом	18	½
	5.2	Консультування чоловіків із питань профілактики та лікування захворювань передміхурової залози, проведення	18	½

		скринінгу раку передміхурові залози		
	6	Ведення пацієнтів із хірургічними проблемами	144	4
	6.1	Робота і маніпуляційному кабінеті амбулаторії	144	4
	8	Травми і порушення розвитку	36	1
	8.1	Огляд і консультування пацієнтів різного віку із питань профілактики та лікування порушень постави та реабілітаційних заходів після травм	36	1
	9	Офтальмологія	72	2
	9.1	Проведення скринінгу глаукоми, порушень гостроти зору у пацієнтів різного віку, які звертаються на прийом	72	2
	10	Оториноларингологія	108	3
	9.1	Ведення пацієнтів різного віку із запальними захворюваннями ЛОР-органів	108	3
	10	Неврологія	180	5
	10.1	Консультування і ведення пацієнтів після перенесених порушень мозкового кровообігу, запальних захворювань і травм нервової системи, хірургічних втручань	108	3
	10.2	Ведення пацієнтів із периферичними нейропатіями	36	2
	11	Психологічне і психічне здоров'я	72	2
	11.11	Проведення анкетування пацієнтів, які звертаються на прийом для виявлення тривожних, депресивних розладів та інших психологічних та психічних проблем	72	2
	12	Інфекційні захворювання	216	6
	12.1	Ведення пацієнтів із гельмінтозами	36	1
	12.2	Ведення пацієнтів із лихоманкою	72	2
	12.3	Ведення пацієнтів із симптомами ГРВІ	72	2
	12.4	Ведення пацієнтів із діарейним синдромом	36	1
	13	Фтизіатрія	84	2,5
	13.1	Ведення пацієнтів із хронічним кашлем, із вогнищевими змінами на рентгенографії ОГК	84	2,5
	14	Дерматовенерологія	72	2
	14.1	Ведення пацієнтів із висипкою	72	2
Всього			2496/ 83,2	69,5

**VII. ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ
ПРИМІРНА ПРОГРАМА, РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА, ЕЛЕКТРОННІ
РЕСУРСИ**

1. guidelines.moz.gov.ua
2. <http://clinicalevidence.bmj.com>
3. <http://inmeds.com.ua/> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір»
4. <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України;
5. <http://mtd.dec.gov.ua>
6. <http://www.aafp.org/home.html> American Academy of Family Physicians
7. <http://www.awmf.org> The Association of the Scientific Medical Societies in Germany
8. <http://www.bnf.fr/> – Національна бібліотека Франції
9. <http://www.cma.ca/> Canadian Medical Association InfoBase (CMA InfoBase: Clinical Practice Guidelines (CPGs))
10. <http://www.cochrane.org/>
11. <http://www.ddb.de/> – Німецька електронна бібліотека;
12. <http://www.epa-unepsa.org/> European Pediatric Association, the Union of National European Pediatric Societies and Associations (EPA/UNEPSA)
13. <http://www.has-sante.fr/> The French National Authority for Health
14. <http://www.medscape.com>
15. <http://www.nhsantibioticguidelines.org.uk/>
16. <http://www.uptodate.com>
17. <https://dec.gov.ua> – державний Експертний центр України
18. <https://www.aap.org> American Academy of Pediatrics Policy (AAP Policy) Clinical Practice Guidelines
19. <https://www.ama-assn.org/> АМА (American Medical Association)
20. <https://www.cdc.gov/>
21. <https://www.duodecim.fi/> The Finnish Medical Society Duodecim
22. <https://www.egprn.org> – Організація дослідників в ПМД
23. <https://www.nice.org.uk/> National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE)
24. <https://www.nice.org.uk/guidance/>
25. <https://www.rcplondon.ac.uk/> Royal College of Physicians
26. <https://www.woncaeurope.org> – Всесвітня Асоціація сімейних лікарів (Європа)
27. www.ufm.org.ua – Українська Асоціація сімейної медицини